

Kaart van de krygs-verrigtingen der Zweeden en Russen in Finland A°. 1789

<https://hdl.handle.net/1874/290927>

GEZIGT van de Heerlykheid Kymenegård in Ruschland, toebehoorende aan den Koopman Nath in Frederikshamn, alwaar Z. K. M. van Suedeen gedurende de Veldtogten van de Jaaren 1788, en 1789, deszelfs Hoofdkwartier had.

UITLEGGING.

1. De weg van Högfors, waar op men eenen Officier der Suedische Colonnien zien, met zyn Ordonnant.
2. Schuren en verdere Gebouwen, voor de huishouding der Officieren van de Suedische Gardes, waar in dezelve fribden, en wane men inhaaldende woonde.
3. Het Lezer der Koning's Garde met deszelfs Tross, en Marktentent.
4. Het Lezer der Koning's Lyf- en Hultroepen, of Lijf Dragooners.
5. Marktentent voor het Hoofdkwartier.
6. De Hoofdwag van de Koning's Lyfgarde, die ter aflooping marcheerde.
7. De Brug over de Rivier, waar over men op de Plaats gaat.
8. De Plaats zelf met een vierkant van Boomen rondom omzet, waar onder zyne Majest. in een Tent campeerde, hebbende zyn gevolg inlyklyk rondom in Tenten om hem; alto de Heere heitig der Plaats in 't Voorjaar van 1788, afzandte.
9. Een groot doeh oud Gebouw, waar des Konings Inhouding en kerk was.
10. Een vervallen Thuishuis in den Thuin, alwaar de Generaal Intendant Baron Mauritz Kingfors woonde.
11. De deur op de zyle die de Rivier, alwaar de Koning's Kanzeleary zig ophield.
12. De Stallen en Schuuren voor des Konings Stalbedienden, en Paarden.
13. Nog eenige andere Oeconomische Gebouwen, waar in een gedeelte van des Konings Adjutanten woonde, en waar in de Veld-Post- en Ingelens Compagnien waren.
14. De Rivier die nog al vry frek flooms, en die by de Plaats voorby loopt.
15. De Weg van de Plaats naar de groote Landstrat, en de Heere's Somer.
16. De Zalmvangst dwars over de Rivier, waarvan de Armeec zich, zoo lang de Vangst duurde, wel bediende.
17. Platte Vaartwegen, die uit Zee tot aan de brug van de Plaats konden openzien.

Beknopt Verhaal van de Positiën der Armeën, haare Marsfen en verdere merkwaardige Gebeurtenissen.

1. Den 23 Juny zette de Suedische Armeec zich in beweging in twee Colommen, de eene onder bevel van den Lieut. Generaal van Platen, die van *Elime* marcheerende, den weg door *Vilkkala A* op *Anjala* naar *Umsjoki* nam; de andere Colom benevens de groote Artillerie, onder aanvoering van den Generaal Baron Siegruth van *Kaujala B* door een naauwe boschdage voorby den pas *Keltis*. De Cavallerij nam eenen omweg door het bosch *C* van *Elime*, alies met intentie, om ongemerkt te zamen den Vyand by *Varalla D* ontskiaps aantevallen; 't geen ook den 25 Juny des morgens om 4 uur gebeurde, wanneer direct, in tegenwoordigheid van zyne Koningl. Majest. de vyandelyke posteringe by de Rivier *Kymene* met 12 ponders geattacqueerd & tot het Dorp *Makinkuola* voverwoopen werden; 'er werd toen voor de Armeec een brug van 200 elen lang over de Rivier gemakt, welke dezelve den 26 overtrok, en daar by *E* legde.

2. Hierop trokken de Ruschen hunne posteringe langs de Rivier te zamen, verzamelde dezelve by *Korsmalm*, en zo verder by *Uddimain*, op den weg naar *Wimansfränd*, alwaar dezelve door de vorsterkingen van *Cajpias* en *Davidstad* een corps d'Armeec formeerden, om zo wel door dezelve als door die van *Frederikshamn* te *Plata F* verwygd wordende troepen, met vereenigde krachten, de Suedeen aantonsen te rug te slaan; Om dit voortekomen, brak zyne Majest. met een gedeelte van de Armeec op, liet den Gener. Siegruth met een genoegzaam detachement agter, om den Vyand ontfreks *Plata* te ontmoeten, (die niet opdaagde), en marcheerde den 28en des morgens om 3 uren tegen *Uddimain*, alwaar hy den Vyand in order van bataille by *G* trof; aldar viel een hevige troffen dat 5 uren lang duurde, voor: deezze slag was zeer bloedig, en gericht tegen een overmaat van Vyanden waar onder *Colickin*, *Basiken*, en *Kirvanen* waren. Des niet tegenstaande, werden zy van den Gener. Lieut. van Platen in de flank genomen, eenoodzaak om te retireeren, en eindelijk met verlies naar *Cajpias* de vlugt te nemen. De Suedeen wonnen eene eererlyke bataille, namen gevangenen en maakten buit. Het *Te Deum* werd op het slagveld gezongen, en de Armeec koerde in haar voorig leger te rug.

3. Ter gelykertyd deden wy met alle onze posten langs de Rivier, als by *Keltis*, *Anjala*, *Hirvikoki*, *Abborfers*, &c. differente attacques. De Opper Admiral Graaf Ehrenward deed met de Scheerenvloot een attacque, en veinsde by *Kymenegård* te zullen landen; alies met oogmerk om den Vyand in twyfel te brengen of zyne Majest. den weg naar *Frederikshamn* of naar *Wimansfränd* zoude inslaan, en om zo mogelyk deszelfs grootste opmerking op de eerste plaats te vestigen, om in verband met de bewegingen der Savolax Armeec (waaronder de Gen. Maj. Bar. Kaulbars met den linker vleugel der Armeec gedeeltelyk was) tevens met de vlootpartyen van den Vyand, die van alle kanten by malkander trokken, en naar haare hoofd-sterke retireerden, om eindelijk met vereenigde krachten eenen dapperen tegenstand by *L* te bieden; alwaar zy voor zich als voor haare Artillerie wegens het bergagtige en gedeceperde Terrain, een voordeelige positie hadden. Des niet te min kwamen de Suedeen den 30en July des vooredemiddags aldar aan, welkers cannonade, niet tegenstaande zy eenen zwaren tegenstand vonden, van zoodanige overtuiging was, dat de Garde, die de voorhoede formeerde, nimmer kreeg om te kunnen agereen, en dusdanig manoeuvreerde, dat zy om den berg heen, den Vyand in de rug kwam.

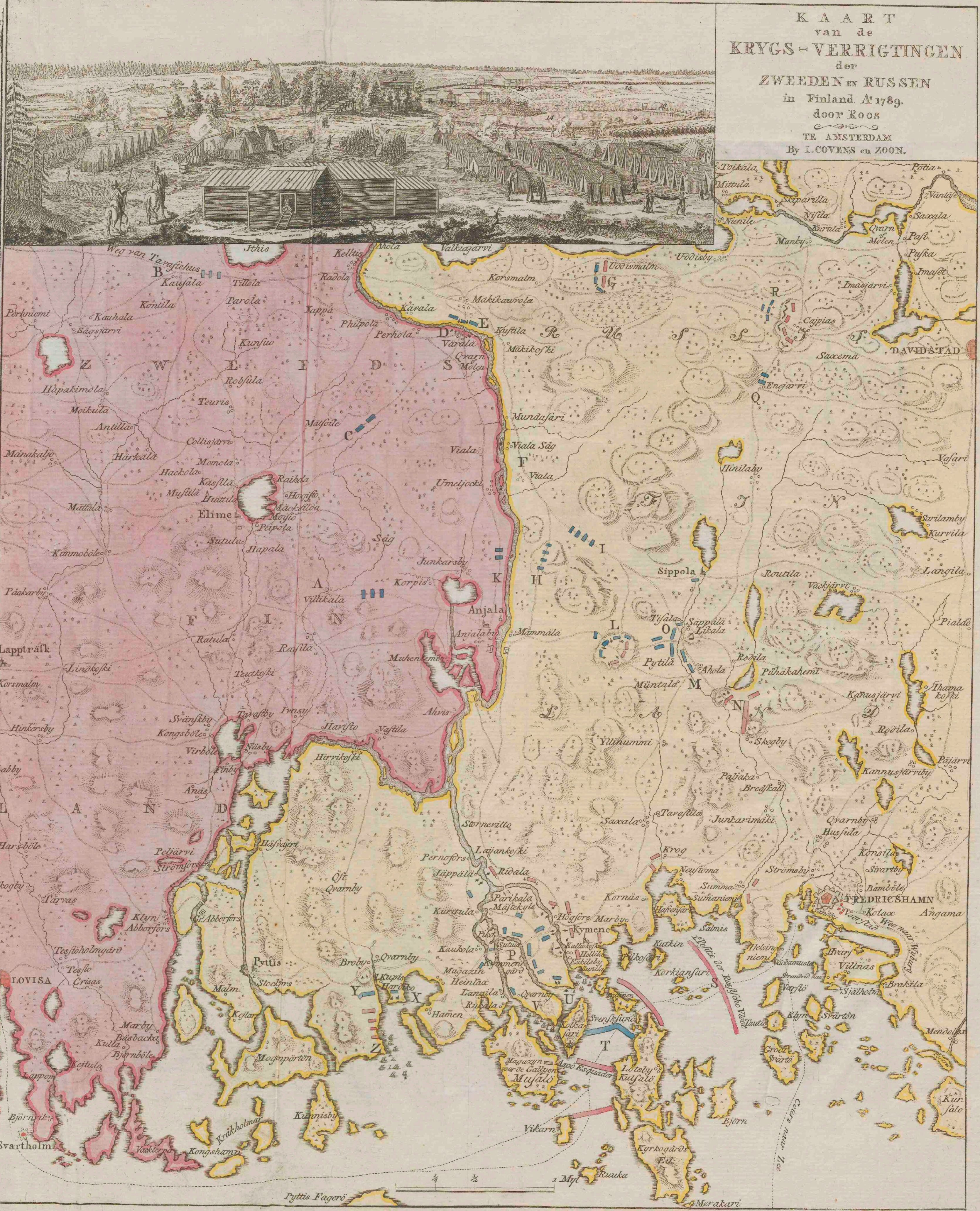
De andere Bataljons onderleunden haar, en dwongen de Ruschen zo te zeggen, en *Colonne*, om de plaats met verlies te ontruimen, en in haast op een door het bosch gevonden uitweg over de landeryen *M*, tusschen *Mantala* en *Abia* te retireeren; want de Gener. Siegruth, die ook daanby gekomen was, en den Vyand by *L* had gedeceperd had, had tevens van dien kant, hem de retraite gebesloten afgehoorden. De Vyand op dusdanige wyze door een enkel geluk ontkomen zynde, nam zyne Positie by *N* alwaar de situatie hem weder zeer voordelig was. Zyne Maj. legerde zich met de Armeec by *O*, en de Pas tusschen *Cajpias* en *Frederikshamn*, als meue *Sippola*, wierd door de Suedeen met veldstukken bezet.

5. Hierop ging de Gen. Graf Meyerfeldt met den rechter vleugel over de grenzen by *Abborfers*. De Ruschen verlieten aldar hunne verkenningen, als ook by *Pyttis*, en retireerden van *Hirvikoki* door *He* tot naar *Savala P*, alwaar de onzen den 8 en 9 July inslyklyk aan kwamen, en de Vyand van de andere zyde der brug, eenen harden tegenstand bood; niet tegenstaande eenen langduurige cannonade van onze zyde. Zyne Maj. die den 16den in persoon aldar kwam, deed een herhaalde pooging, waar door de Vyand genoodzaakt wierd deezen post te verlaten, en over *Kymenegård* naar *Högfors* te retireeren, welke aangelegene post den 18den van de Suedeen ingenomen werd.

Te gelykertyd had de Gen. Major Baron Kaulbars order bekomen, om met den linker vleugel der Armeec aantetrukken over *Keltis* naar *Varalla*, en *Cajpias* inteneemen, gefecondeert van een Detachement van *Likala* op den weg *Q*. Onder het aantrekken wierd de voorhoede des Vyands terug gellagen, maar wanneer de hoofdarmeec omtrucks *R* onder de geterranceerde hoogtens geraakte, die een sterk vry onderhielden, vond de Generaal het geraden, om te rug te trekken. Hy marcheerde wederom naar *Varalla*, iwenkte om de brug en post teerde zig aldar ter defensie; de Vyand vervolgede hem tot het gemelde dorp toe, onder eenen zwaren cannonade, zette met den boot lichte troups over de Rivier; maakte zig dus meester van de brug, en dwong den Gen. om den post overtegeeven, en verder onlaag naar *Anjala* te retireeren; waar by de Vyand de intentie had, ons in de flank of in den rug te vallen, en door het bosch by *Elime* ons *Magazyn*, by de kerk van *Elime* te compeeren. 't geen echter alies by tyds werd voorgekomen, want wy kreegen spoedig secours by *Elime* en de Gen. Platen avandeerde met zyn troupen tot *Plata*, om de flankegen te dekken. Zyne Maj. gaf tevens order om van *Likala* op te brekken, kwam van *Högfors* te rug, marcheerde met de Armeec over de bruggen by *Anjala*, en stuurde den Gen. Maj. Grave Hamilton met secours voornit, die onder weg zig met de troupen van den Gen. Kaulbars conjungeerde, en den Vyand tot *Umsjoki* te rug dreef, hem voor kwam, en deszelfs passagie over de Rivier beleete; tot dat de geheele Armeec voortrukte, en den Vyand tot *Varalla* te rug dreef naar zyne grenzen; 't geen met zoo veel spoed geschiedde als hy daar over gekomen was. Daar na beleete de Vyand zyne posten op gemte zyde van de Rivier, en wy de onzen van deezen kant, met versplafdeerde veldstukken. Dit gebeurde van den 16den tot den 24ten July.

6. Zo lang een talryke Vyand hier kon worden opgehouden, bleef de weg naar *Frederikshamn* vry, zulks hing voornamelyk van den rechtervleugel der Armeec af, en van het geen met de Scheerenvloot konde ondernomen worden. Zyne Maj. nam den 28 deszelfs Hoofdkwartier te *Kymenegård* en de Gen. Meyerfeldt bekam het Opperbevel over de *Varalla* Armeec; er wierden de nodige anuittelen zo te land als ter zee gemaakt, om zo wel verdedigender als aanvallerender wyze, te agereen. De vloot lag by *Svenskijund* uit 40 zynen belande; de Rusische Vloot had een lieme dwars voor *Frederikshamn* S gelormerd van 114 zynen, die gedeelyk met fregatten, en gedeelyk met volk van derfelver lieme vloot versterkt wierd, die als toen in de Finische golf eek overhand had, en ons dus in flanke verre overtrof. Den 24 attacqueerden wy deezelve in die positie als uit de flesch by *T* hiyk, durende deezze bataille van des morgens 9 uren tot in het vallen van den Avond, en zelfs tot donker toe; moerende de gedagtenis derzeiver ter eere der Suedeen in de Jaarboeken bewaart worden; want wy waren zo te zeggen van beide zyden ingelooten, en moesten van alle kanten een gelyk vry uithouden, buiten het canon vuur dat de Vyand op de Eilandjes tegen ons maakte; des niet tegenstaande lichteoopen wy het *Aspö* Esquader in den grond, dat de vlyg freec en zig met omtrond zo waartuigen aan ons wilde overgeeven, wanneer de Vyand tegens den swond onze verkenningen in de naauwte * wegeruim had. 't geen tot gevolg had, dat onze vloot moest retireeren naar *Svenskijund*, zynde dezel niet meer befchadigt, dan dat ze in 14 dagen wederom hersteld was. Zyn Koningl. Maj. nam deszelfs Hoofdkwart, te *Levija*; de Armeec wierd na de omstandigheden dusdanig geposteerd, dat zy met weinig moeite de winterkwartieren kon betrekken; vermits de omstandigheden en het Jaarfaalen a le verdere operatien van deezen kant, voor dit Jaar beleete.

7. Vermits nu onze flanke bloot waren en de Ruschen ons de retraite wilden afnyden, zo attacqueerden zy ons den 1 Sept. des morgens om 4 uren, te land by *Högfors*, *Pyttis* en *Keltis*, en te water met vaartuigen by *Savala*, achter om onze fransbattery, in den inham *U* alsmede by *Quarnby V*, en eindelijk met bunne hoofdsterke, bestaende in 14 Galleyen in den inham *X* by *Heinax*, alwaar hen door onze cannonade, 2 Galleyen in stukken gefchooten wierden; ook wierden zy terug gellagen, en hun voornemen mislukte, want onze troupen en batteryen agereen zo lang en zo behendig, tot dat het grootste gedeelte van de Armeec, en wel voornamelyk de bagagie uit het gedrang kwam, en tot dat de artillergarde alienskiens terug getrokken was. De Overste Graaf Swarth kwam hen aldar ryk te gemoet (alke by *Broby Y*, en eindelijk by *Z* aan land gefapt) en hield den Vyand zo lang op, tot dat wy blien onze grenzen in orde kwamen, en hem alle verdere onderneming daar door verboden werd. Zyne Koningl. Maj. nam deszelfs Hoofdkwart, te *Levija*; de Armeec wierd na de omstandigheden dusdanig geposteerd, dat zy met weinig moeite de winterkwartieren kon betrekken; vermits de omstandigheden en het Jaarfaalen a le verdere operatien van deezen kant, voor dit Jaar beleete.

K A A R T
van de
KRYGS-VERRIGTINGEN
der
ZWEEDEN EN RUSSEN
in Finland A 1789.
door ROOS
TE AMSTERDAM
By I. COVENS en ZOON.

632

4